

Enheten för teknik
Stefan Nygård, 010-730 9859
arbetsmiljoverket@av.se

Marknadskontroll av handhållna vibrerande maskiner – kontroll av bruksanvisningar

Milwaukee
HEAVY-DUTY
ELECTRIC TOOLS

JS 120 X

Instructions for use	Návod na používanie
Gebrauchsanleitung	Instrukcja obsługi
Instruction d'utilisation	Kezelési útmutató
Istruzioni d'uso	Navodilo za uporabo
Instrucciones de uso	Upute o upotrebi
Instruções de serviço	Lietošanas pamācība
Gebruiksaanwijzing	Naudojimo instrukcija
Brugsanvisning	Kasutamisjuhend
Bruksanvisning	Инструкция по использованию
Käyttöohje	Упътване за експлоатация
Οδηγίες χρήσεως	Instrucțiuni de utilizare
Kullanım kılavuzu	Упатство за употреба
Návod k používání	使用指南

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	3
2.	Organisation.....	4
3.	Bakgrund	4
4.	Syfte och mål.....	4
5.	Avgränsning	5
6.	Tillvägagångssätt.....	5
7.	Resurser	6
8.	Resultat	6
9.	Diskussion och slutsats.....	7

1. Sammanfattning

Projektet har gått ut på att kontrollera bruksanvisningar till handhållna vibrerande maskiner. I första hand har bruksanvisningarna sökts på internet och vid behov har en begäran om bruksanvisning skickats till berörda företag. Bruksanvisningarna har kontrollerats utifrån ett antal punkter, däribland deklarerade buller- och vibrationsvärden. Totalt har bruksanvisningar till 1343 maskiner kontrollerats. Av dessa hade 393 maskiner brister i sina bruksanvisningar och krav ställdes på komplettering.

Projektet visar att det finns stora brister hos bruksanvisningarna till handhållna vibrerande maskiner. Marknadskontroll behöver bedrivas kontinuerligt eftersom det finns bristande kunskaper om gällande regelverk. Vidare har det visat sig att deklarerade buller- och vibrationsvärden i princip är obefintliga på företagens webbplatser där tekniska data för maskinerna presenteras, vilket enligt maskindirektivet ska finnas. I projektet har inga krav på denna typ av säljstödsmaterial ställts men upplysning om reglerna för detta har lämnats till företagen.

Det ska påpekas att de traditionella maskintillverkarna ofta har bra kunskap om regelverket samt att korrekt information oftast går att finna. Däremot finns det ibland en tröghet i administrationen som medför att till exempel bruksanvisningar inte alltid är uppdaterade samt att inte alltid den senaste versionen av bruksanvisningen som ligger ute på internet.

En möjlighet till effektivisering i fortsatta projekt av detta slag kan vara att några månader innan kontroll skicka ut ett informationsbrev till företagen om gällande regelverk samt vad som kommer att kontrolleras. Härmed ges företagen en möjlighet att "själva kontrollera" sina produkter.

Projektet har pågått under 2011 och 2012 med avslutande av ärenden samt skrivning av projektrapport under 2013.

2. Organisation

Projektnamn:	Handhållna maskiner, deklARATION av vibrations- och bullervärden	
Projektägare:	Monica Torgrip	RET
Projektledare:	Stefan Nygård	RET
Kostnadsställe:	540	
Prestation:	433	
Aktivitet:	80150	

3. Bakgrund

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (omarbetning) har överförts till svensk rätt genom Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2008:3) om maskiner, vilka trädde i kraft den 29 december 2009. Dessa föreskrifter tar bland annat upp att tillverkaren eller dennes representant ska ange buller- och vibrationsvärden i maskinens bruksanvisning, så kallade deklarerade värden. För att minska buller- och vibrations-skadorna i yrkeslivet är det viktigt att ha kunskap om vilka buller- och vibrationsnivåer olika maskiner har och därmed att dessa deklarerade värden finns angivna i maskinens bruksanvisning. Exempelvis kan dessa värden användas för att jämföra olika maskiner av samma typ då arbetsgivaren ska köpa in nya maskiner och även som underlag vid riskbedömning. Vidare är det viktigt att kontrollera dessa värden för att säkerställa att tillverkarna eller deras representanter konkurrerar på samma villkor inom EES, det vill säga att bedriva marknads kontroll för att säkerställa att den fria marknaden fungerar på avsett sätt.

4. Syfte och mål

Syftet med projektet var att kontrollera hur föreskrifterna (AFS 2008:3) om maskiner följs med avseende på bland annat deklarerade buller- och vibrationsvärden i bruksanvisningen till de handhållna maskiner som idag säljs eller tillhandahålls på den svenska marknaden.

Målet var att kontrollera bruksanvisningarna och se till att konstaterade brister åtgärdas.

5. Avgränsning

Projektet har avgränsat sig till tillverkare eller deras representant med svenskt organisationsnummer som säljer eller tillhandhåller handhållna vibrerande maskiner där accelerationsvärdena kan förväntas vara höga och där felaktig eller otillräcklig information kan medföra stor risk för arbetstagarna att råka ut för en skada.

Granskningen av bruksanvisningarna begränsades till följande prioriterade punkter:

- Bruksanvisning i original.
- Bruksanvisning på svenska.
- Namn på och adress till tillverkare och representant.
- Maskinens beteckning (ej serienummer).
- Deklarerade accelerationsvärden och osäkerhetsfaktor samt hänvisning till relevant standard eller övrig relevant information.
- Deklarerade värden för emission av luftburet buller och osäkerhetsfaktor samt hänvisning till relevant standard eller övrig relevant information.
- EG-försäkran om överensstämmelse eller ett dokument som anger innehållet i EG-försäkran om överensstämmelse och uppgifter om maskinen, men inte nödvändigtvis serienummer och underskriften.

6. Tillvägagångssätt

Bruksanvisningar har i första hand sökts på internet. I de fall bruksanvisningarna inte kunnat hittas har tillverkare eller deras representant kontaktats med en begäran om information. I de fall bruksanvisningen saknat information enligt de prioriterade punkterna, se ovan, eller om informationen varit bristfällig har möjlighet till yttrande och frivillig rättelse erbjudits.

Kontakt med företagen togs så lång upp det gick i företagskoncernen samtidigt som organisationsnumret fortfarande var svenskt. I vissa fall har dessa svenska företag kontaktat sina internationella huvudkontor, vilka då tagit över ärendet. Att de internationella huvudkontoren tar över ärendet är att föredra eftersom spridningen av de korrigerade bristerna blir mycket större.

Varje företag eller representant som kontaktats har genererat ett eget diarieärende, vilka redovisas under avsnittet "resultat" nedan.

7. Resurser

RET

Stefan Nygård, projektledning och marknadskontroll 60 persondagar enligt plan.

8. Resultat

Totalt har bruksanvisningar till 1343 maskiner kontrollerats utifrån de prioriterade punkterna. Av dessa hade 393 maskiner brister i sina bruksanvisningar och krav ställdes på komplettering. Av dessa 393 maskiner har 48 maskiner slutat att säljas på grund av att de utgått ur sortimentet under projektets gång. För resterande maskiner har bruksanvisningen kompletterats genom frivillig rättelse, förutom hos fem maskiner där bruksanvisningarna i skrivande stund inte åtgärdats. Av de 1343 maskinerna som kontrollerats är 34 maskiner av typen spikpistoler. Dessa har lämnats utan åtgärd eftersom det för tillfället råder stor osäkerhet kring de standarder som används för att ta fram deklarerat vibrationsvärde.

De företag som kontaktats samt deras maskinmärken visas i tabellen nedan:

Företag	Org. Nr.	Maskinmärke	Dn. Nr.
Robert Bosch AB	556047-1194	Bosch	RET 2012/101073
Hilti Svenska AB	556064-7348	Hilti	RET 2012/101096
Clas Ohlson AB	556035-8672	Cotech	RET 2012/101085
Jula AB	556250-6252	Meech Tools	RET 2012/101109
Stanley Black & Decker Sweden AB	556192-9760	Dewalt, Black & Decker	RET 2012/101388
Bauhaus & Co KB	969630-6944	Alpha Tools, Herkules	RET 2012/101389
Rusta AB	556280-2115	Bruksbo	RET 2012/101396
Biltema Sweden AB	556297-3320	Biltema	RET 2012/101399
Techtronic Industries Sweden AB	556662-7294	Ryobi, Milwaukee, AEG	RET 2012/101401

Tabell 1. Tabellen visar de företag som kontrollerats i marknadskontrollen samt de maskinmärken som kontrollerats. Referens finns även till diarienumret i Public 360.

9. Diskussion och slutsats

Projektet visar att bristerna är stora när det gäller att uppfylla maskindirektivets krav på information i bruksanvisningar till handhållna vibrerande maskiner. Kring 30 % av maskinerna hade brister i bruksanvisningarna för de prioriterade punkterna som valts ut att kontrolleras. I många fall fanns inga deklarerade buller- och vibrationsdata över huvud taget. Vidare har det visat sig att deklarerade buller- och vibrationsvärden i princip är obefintliga på företagens webbplatser där tekniska data för maskinerna presenteras, vilket enligt maskindirektivet ska finnas. I projektet har inga krav på denna typ av säljstödsmaterial ställts men upplysning om reglerna för detta har lämnats till företagen.

Generellt kan det påpekas att de traditionella maskintillverkarna ofta har bra kunskap om regelverket samt att korrekt information oftast går att finna. Däremot finns det ibland en tröghet i administrationen som medför att till exempel bruksanvisningar inte alltid är uppdaterade samt att inte alltid den senaste versionen av bruksanvisningen som ligger ute på internet.

Tidsåtgången för projektet har blivit mer omfattande än planerat. Hanteringen av bruksanvisningar och kompletteringar av dessa har tagit tid. I vissa fall har inte korrekta bruksanvisningar erhållits fastän brister påtalats och bristerna har fått påtalas igen. En möjlighet till effektivisering i fortsatta projekt av detta slag kan vara att några månader innan kontroll skicka ut ett informationsbrev om vad som gäller enligt regelverket samt vad som kommer att kontrolleras. Då kontrollen sedan görs är förhoppningen att inte så många brister finns samt att i de fallen brister upptäcks kan ett försäljningsförbud läggas direkt. Härmed ges företaget en möjlighet att "själva kontrollera" sina produkter, istället för att Arbetsmiljöverket ska påpeka bristerna.

I vissa fall har de svenska företagen kontaktat sina internationella huvudkontor, vilket gjort att de åtgärdade bristerna inte enbart nått de svenska konsumenterna utan fått större spridning. Vidare har de internationella huvudkontoren generellt en bra kunskap om regelverket och snabbt kunnat åtgärda bristerna.

Datum: 2013-03-08

Datum: 2013-03-08

.....
Sign Projektledare

.....
Sign Projektägare